

PARAGRAF

KONU ÖZETLİ SORU BANKASI

Mehmet Ali Yerlikaya

ORİJİNAL

- Aşağıdaki Hologramı Kazıyınız.
- 3D Mobil Uygulamasında Karekodu Okutunuz.
- Kitap Orijinal mi Kontrol Ediniz.
- Korsansa Orijinal Baskısı Ücretsiz Gönderilecektir.
- Aşağıda Hologram Yoksa Kitabı Aldığınız Yere İade Ediniz.

Pekiştirme Soruları
Metin İnceleme Soruları
Paragrafta Güncel Yaşam
Beceri Temelli Orijinal Sorular
ÖSYM Tadında Denemeler

▶ Nazlı Hocam'dan

DETAYLI
VIDEO
ÇÖZÜMLÜ

*Bu ürünün bütün hakları **3D YAYINLARI**'na aittir.*

*Tamamının ya da bir kısmının ürünü yayımlayan şirketin
önceden izni olmaksızın fotokopi ya da elektronik, mekanik
herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılması, yayımlanması ve
depolanması yasaktır.*

KAPAK

3D Yayınları Grafik Birimi

DİZGİ

3D Yayınları Dizgi Birimi

BASKI TARİHİ

2025

BASKI YERİ

Başak Matbaacılık

Sertifika No: 51529

3dyayinlari

@3Dyayinlari

3dyayinlari.com

444 0 407

Fatih Sultan Mh. 2720 Sk. No:4/B
High Life Office Etimesgut/ANKARA

Sevgili Öğrenciler,

Elinizdeki kitap, 28 yıllık bir emeğin ürünüdür. Eğitimci bir yazarın, bireyin yaşamını doğrudan etkileyen ve önemli ayrıntı olan sınavlardaki paragrafı sevdirmeye ve öğretmeye yönelik bir amacı doğrultusunda hazırlanmıştır.

Ülkemizde hangi türde sınav olursa olsun paragraf soruları her zaman değerli bir yere sahiptir. Bu nedenle paragrafla ilgili her türlü ayrıntıyı, kolay ve etkili bir yöntemle öğretme ve nitelikli sorularla ayrıntıları kavratma bu kitabın hazırlanmasındaki temel ilkedir.

Kitabımız ÖSYM'nin tüm soru tiplerini barındırmaktadır. Bunların dışında MEB'in 2023 Eğitim Vizyonu planlamasına yönelik çalışmalarını içermekte ve TTKB'nin Türk Dili ve Edebiyatı dersi programını da kapsamaktadır.

Kısa ve nitelikli bir konu anlatımının ardından konunun her ayrıntısını içeren sorular kolaydan zora doğru sıralanmıştır. Farklı tiplerde sorulara da sıklıkla yer verilerek öğrencinin sınavda karşılaşma olasılığı yüksek yeni nesil sorulara alışmasına zemin hazırlanmıştır.

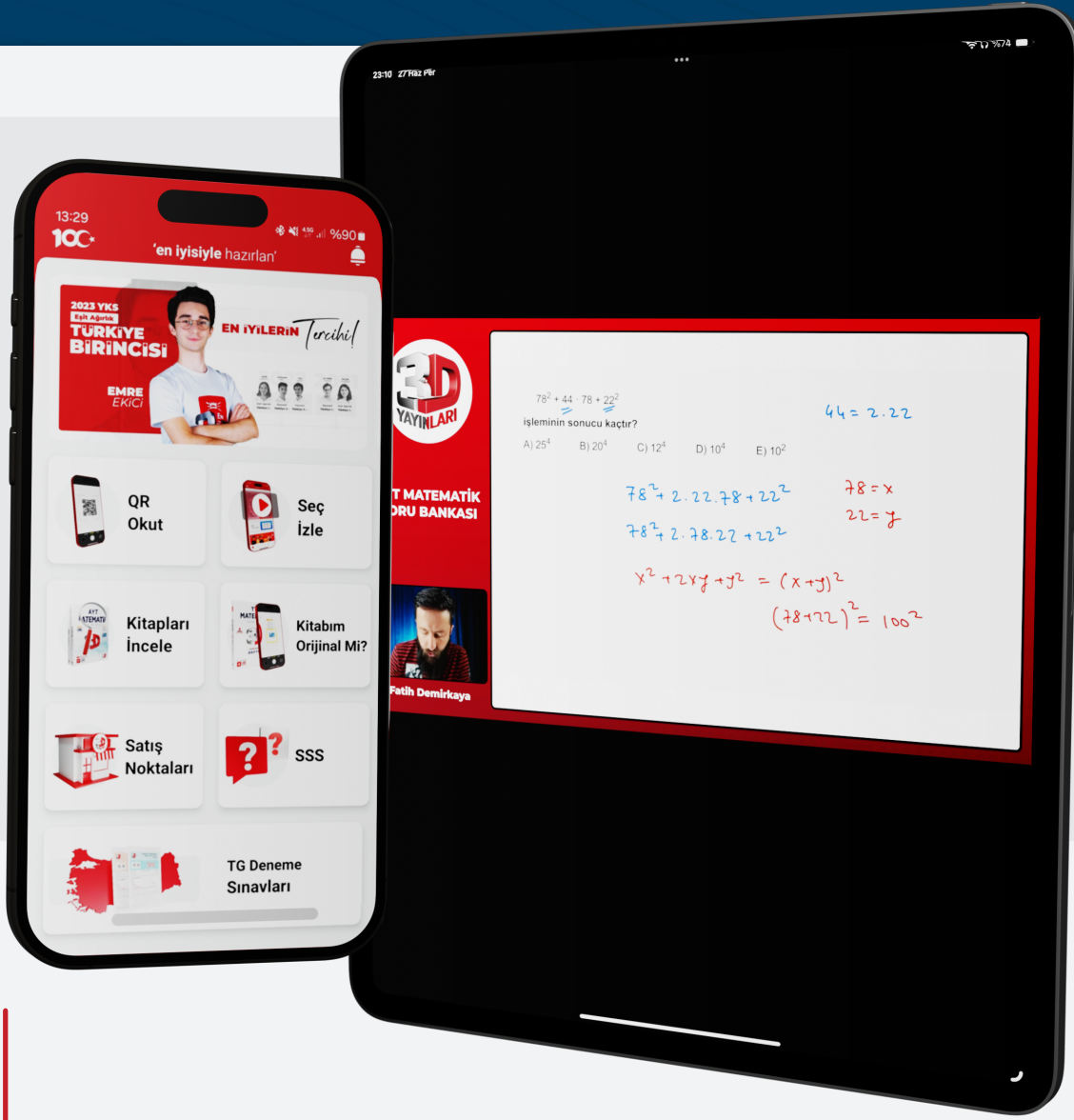
Kitabımız uzun bir emeğin sonunda oluşmuştur. Bu çalışma sürecinde aileme minnettarım. Kitabın sorularını ayrıntılı bir şekilde ele alıp bana profesyonel destek sağlayan değerli meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Kitabın hazırlanma sürecinde özgünlüğe ve farklılığa dayalı eğitim-öğretim anlayışımı destekleyen yayınevine, her aşamada yazarına özgür bir alan yaratma yaklaşımından ve tam desteğinden dolayı teşekkür ederim.

“İnsana ait emek, yanlışlıklar da içerir.” anlayışından hareketle bu kitapla ilgili eleştirilerinizi maliyerlikaya@hotmail.com adresine bildirirseniz, kitabın diğer baskılarında en az yanlışa ulaşma hedefimize katkı sağlayacaktır.

Yararlı olması dileğiyle.

Mehmet Ali Yerlikaya

- 1 **3D Mobil** uygulamasını telefon veya tabletine indir.
- 2 **Testler** üzerindeki karekodu okut.
- 3 Dilediğin **fenomeni** seç.
- 4 Tüm soruların **video çözümlerini** izle.

Ayrıca video çözümlerimize
3dyayinlari.com adresinden veya
3D Yayınları Youtube kanalından
ulaşabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: Paragrafa Giriş	6
2. BÖLÜM: Paragrafta Konu ve Başlık	10
3. BÖLÜM: Paragrafta Ana Düşünce	20
4. BÖLÜM: Paragrafta Yardımcı Düşünce	54
5. BÖLÜM: Paragrafta Yapı	98
6. BÖLÜM: Paragrafta Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları	132
7. BÖLÜM: Paragrafta Güncel Yaşam	166
8. BÖLÜM: Metin İncelemesi	186
9. BÖLÜM: Beceri Temelli Orjinal Sorular	198
10. BÖLÜM: Deneme Sınavları	226
11. BÖLÜM: Sözlük	286
12. BÖLÜM: Cevap Anahtarı	292

Paragraf Nedir?

Paragraf, bir yazıdaki birbirleriyle anlamca ilgili cümlelerden oluşan düşünce birimidir. Bir metni oluşturan bölümlerdir.

ÖSYM, paragraf metinlerini nereden almaktadır?

Sınavları hazırlayan kurum olan ÖSYM, sınavlardaki paragraf metinlerini Türk ve dünya edebiyatının seçkin kalemlerinin eserlerinden, edebiyat dergilerinden, bilimsel makalelerden, güncel yaşamla ilgili günlük gazetelerden almaktadır. Örnek olarak 2019 TYT'deki 29. soru aşağıda verilmiştir. Sorunun paragrafı YKY Yayınları'dan çıkan *Cogito* adlı dergiden alınmıştır.

 Çıkmış Soru

Pek çok kavramı toparlarken dağıtıyoruz ister istemez. Ama aşk konusunda bu tür tanımlara kalkışınca işler daha bir sarpa sarıyor. Öyle ki “günümüzde aşk” deyince gülmek geliyor içimizden. Neden? Galiba yıllar yılı “tek tip” bir aşk düşündüğümüzden. Aşkın mekânını, zamanını, onu yaşayanların sınıfsal özelliklerini hesaba katmadan “aşk”ı yücelttiğimizden. Eski Yunan’da aşk, Orta Çağ’da aşk, Haliç Kıyısı’nda aşk, Boğaz mehtabında aşk, kotrada aşk, grevde aşk... Bu ilişkiler aynı aşkta birleştirilebilir mi? İlişkiyi yaşayanların beklentileri de aşkı biçimlendirmez mi?

Bu parçanın yazarının aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenemez?

- A) Aşk, bireysel ve toplumsal yaşanmışlıklardan soyutlanamaz bir olgudur.
- B) Modern insan aşka yönelik tek tip bir bakış açısına sahiptir.
- C) Her dönem ve mekân kendine özgü, bağımsız bir aşk algısı yaratır.
- D) Aşkı sürdürülebilir kılmanın yolu, onu idealize etmekten geçer.
- E) Aşk, tek bir değişkene indirgenerek tanımlanabilecek bir kavram değildir.

Nereden Alındı?

AŞK VE SEVDA
ÜZERİNE ÇEŞİTLEMELER

Tomris Uyar

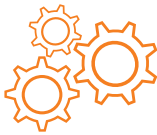
ÇAĞIMIZDA AŞK NEDİR, NE DEĞİLDİR?

Bir sürü kavramı toparlarken dağıtıyoruz ister istemez. Aşk konusunda bu tür tanımlara kalkışınca işler daha bir sarpa sarıyor. Öyke ki “günümüzde aşk” deyince, gülmek geliyor içimizden. Neden? Galiba yıllar yılı “tek tip” bir aşk düşündüğümüzden. Aşkın mekânını, zamanını, onu yaşayanların sınıfsal özelliklerini hesaba katmadan “aşk”ı yücelttiğimizden. Eski Yunan’da aşk, Orta Çağ’da aşk, Haliç kıyısında aşk, Boğaz mehtabında aşk, kotrada aşk, grevde aşk... Bu ilişkiler aynı aşkta birleştirilebilir mi? İlişkiyi yaşayanların beklentileri de aşkı biçimlendirmez mi? Burada, “birey” sorunu giriyor araya.

Siz paragraf metinlerinizi nereden alıyorsunuz?

Sizi sınava hazırlama amacını taşıdığımız için biz de ÖSYM'nin tekniğini kullanıyoruz. Örneğin bu kitapta 6. Bölüm, 6. testteki 1. sorumuzun metnini Adalet Ağaoğlu'nun *Hadi Gidelim* adlı kitabının *Karanfilsiz* adlı öyküsünden aldık.

Kitaptaki sorular, Türk ve dünya edebiyatının usta kalemlerinden, ülkemizde geniş bir okur kitlesine sahip edebiyat dergilerinden ve bazı gazetelerin kitap eklerinden alınmıştır.

Çıkmış Soru

Kaportacı birkaç gün hiç uğramamıştı yanına. Onun da içindeki kuşku biraz yatışır gibi oldu. Gönlünde tomur tomur yeni, pembe karanfiller açtı. En pembelerini tahtaya geçirirken fes rengine boyadı. Boyarken kendini yorgun duydu. Bu kasayı bugün bitirmeliydi. Yetişmedi. Kasa resimlemede ününü duymuş biri, eski boyaları dökülmüş kasasını süsletmeye getirecekti, getirmede. Belki yarın... O yarın olunca boyanacak kasa değil, yine kaportacı çıkageldi. Günbatımıydı. Dosdoğru atölyeden geliyordu. Gün boyu tam altı kasa boyadığını söyledi. Tek renk üstüne... Tabanca boyayı sıkıyorsun, vızzt, vızzt, vızzt, bir uçtan giriyor, öteki uçtan çıkıveriyorsun. "Erkek işi!" dedi. Ona, fırçasının ucunu unutturacak denli çok konuştu. "Erkek'in altını iyice çizmişti. Üstüne bastıra bastıra söylemişti.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Eksiltili cümleler kullanılmıştır.
- B) Olaylar oluş sırasına göre verilmiştir.
- C) Doğaya özgü kimi varlıklara insan özelliği kazandırılmıştır.
- D) Üçüncü kişili anlatım ve ilahi bakış açısı kullanılmıştır.
- E) Hem betimleyici hem de öyküleyici anlatımın unsurlarını içermektedir.

Nereden Alındı?

Kaportacı birkaç gün hiç uğramamıştı yanına. Onun da içindeki kuşku biraz yatışır gibi oldu. Gönlünde tomur tomur yeni, pembe karanfiller açtı. En pembelerini tahtaya geçirirken fes rengine boyadı. Boyurken kendini yorgun duydu. Bu kasayı bugün bitirmeliydi. Yetişmedi. Kasa resimlemede ününü duymuş biri, eski boyaları dökülmüş kasasını süsletmeye getirecekti, getirmede. Belki yarın...

O yarın olunca, boyanacak kasa değil, yine kaportacı çıkageldi. Günbatımıydı. Dosdoğru atölyeden geliyordu. Günboyu tam altı kasa boyadığını söyledi. Tek renk üstüne. Tabanca boyayı sıkıyorsun, vızzt, vızzt, vızzt, bir uçtan giriyor, öteki uçtan çıkıveriyorsun. "Erkek işi!" dedi. Ona, fırçasının ucunu şaşıracak denli çok konuştu. "Erkek'in altını iyice çizmişti. Üstüne bastıra bastıra söylemişti.

(Adalet Ağaoğlu'nun *Hadi Gidelim* adlı öykü kitabının *Karanfilsiz* adlı öyküsünden alınmıştır.)

Paragraf niçin önemlidir?

Sağlıklı okuyabilmek, okuduklarımızı anlayabilmek, bir şeyi etkili biçimde anlatabilmek için paragraf bilgisine sahip olmamız gerekir. Paragraf konusuyla ilgili kazanımlarınız, yaşamınızın her alanında gerekli olabilir ve size kolaylık sağlar. Paragraf sorularını çözebilmek için önce paragrafı çok iyi öğrenmeniz gerekir. Çoğu öğrenci, paragraf konusunu okuma tarzında algıladığı için bu konuya çalışmaz, konuyu hafife alır. Çok iyi bilseniz bile paragraf konusunda dikkatlice çalışmak, size büyük kazanımlar sağlar. Konu çok iyi bilinmeden paragraf sorusu çözmenin bir yararı yoktur. Sınavlara giren çoğu insan zaten okuma bilmektedir. Soruların belli bir kısmı, uzun yıllar eğitimden geçen öğrencilerce elbette doğru çözülecektir. Unutmayın ki asıl başarı, çoğu kişinin çözemediği, yanlış çözdüğü ya da boş bırakıp çözmediği soruları çözmektir.

Paragraf sorularını nasıl çözeceğim?

Yaşamımızdaki her işte olduğu gibi paragraf sorularını çözmenin de kuralları vardır. En basit işlerden biri olarak göreceğimiz toplu taşıma araçlarına binmenin bile kendine özgü kuralları vardır. Yüzmenin, ağaç dikmenin, yemek yapmanın kuralları ve yöntemleri varsa neden paragraf sorusu çözmenin de kuralları olmasın?

Bu kuralları şöyle sıralayabiliriz:

1. Paragraf sorusu çözme, dikkat işidir. Soruları çözerken çok dikkatli olmanız gerekir.
2. Paragraf sorusu çözerken dikkatinizi metne çevirebilmek için vücudunuzun uzuvlarının başka şeylerle uğraşmaması gerekir. Okuma-anlama, bütün bedenin işin içinde olduğu bir eylemdir. Bu nedenle soruları çözerken kesinlikle çalışma masasında, dik oturur pozisyonda oturunuz. Vücudun tüm ihtiyaçlarını gideriniz. Susuz, aç, yorgun, uykusuz bir vücutla soruları çözmek sizi yanıltır. Kalem sallama, sakız çiğneme, el kol sallama, müzik dinleme gibi dikkati dağıtan, okuma-anlamayı olumsuz etkileyen davranışlardan uzak durunuz.
3. Sözcükleri doğru okuyunuz, okurken heceleme işinden uzak durunuz. Vurgulara, noktalama işaretlerine dikkat ediniz. Bir metni ne kadar doğru okursanız o kadar iyi anlarsınız.
4. Paragrafı çok iyi tanımanız ve paragrafın kurallarını çok iyi bilmeniz gerekir. Bu kurallar size işin püf noktalarını da öğretecektir. Paragraf sorusu çözmenin püf noktalarını öğreniniz ve uygulayınız.
5. Ön yargılarınızdan kurtulunuz. "Paragraf sorusu basit, nasılsa cevabı içinde olan sorular, ben bu konuyu sevmiyorum, üff sorular çok uzun, parçanın sonuna gelmeden başını unutuyorum, kim okuyacak bunları, bu kadar uzun bir soruyla uğraşacağıma filanca konudan ve dersten şu kadar soru çözerim." gibi size zarar verecek yaklaşımlardan hemen uzaklaşınız. Paragrafı seviniz ve soruların üzerine üzerine gidiniz.
6. Paragrafı anlayarak okuyunuz. Okumak ile anlamak farklı şeylerdir. Soruya anlayarak ve okuma amacıyla yaklaşınız. "Bu cümleyi anlamadım, olsun diğer cümlelerden paragrafı anlarım." yanlışından uzak durunuz.
7. Şunu hiç unutmayınız: Konuştuğunuz, anladığınız dil Türkçe ise size kendi dilinizden sorulan metin sorularını çözememek, çözmek ya da yanlış çözmek hem dilinize hem de size zarar verir.

8. Her paragraf sorusu paragrafa dayanılarak çözülür. Metin kısmında size verilen ne ise ondan yola çıkınız. Kendi düşüncenizi kesinlikle paragrafa katmayınız. Paragraf sorularında sizin konu hakkındaki düşünceleriniz sorulmaz. Hatta metin sizin düşüncelerinizin tamamen zıddını bile savunabilir. Soruların amacı, anlama ve anlatabilme birikiminizi ölçmektir. Bu ayrıntıyla ilgili kalıplaşmış bir eğitim ifadesi vardır: Paragraf, yoğurt karadır diyorsa yoğurt karadır.
9. Soru köklerindeki ifadeler çok önemlidir. Olumsuz soru köküne dikkat etmezseniz soruyu olumlu şekilde okuyabilirsiniz. Unutmayın ki bu tarz sorularda kişinin yanlış okuyabileceği göz önüne alınarak çeldirici seçenek de sorunun kurgusunda yer alır. Bu nedenle soru kökündeki altı çizili ifadelere dikkat ediniz.
10. Paragraf sorularında yorum yapmayınız. Yorum sizin kişisel görüşünüzdür. Sınavlarda size hiçbir zaman böyle soru gelmez. Sorular, çıkarılabilecek anlamları kapsar. Bu anlamlar da herkesin kabul edeceği, değişmeyen, tartışmaya kapalı anlamlardır. Yani paragraftan çıkabilecek tüm anlamlar nettir.
11. Paragrafları okurken metni kendi dilinize çeviriniz. Yani verilen cümleleri ve sözcükleri kendi sözcük ve cümlelerinize dönüştürünüz. Metni kafanızda canlandırınız, örneklendiriniz. Böylece anlama süreniz azalacak, soruyu daha hızlı çözeceksiniz.
12. Önceki yıllarda çıkan sınav sorularını mutlaka çözünüz. Karşınıza çıkacak sorular, önceki yılların soru kalıplarını, metinlerini içerir. Sınavı hazırlayan kişi ya da kurumların yaklaşımlarını, anlayışlarını, tekniklerini anlamanın en iyi yolu önceki yıllarda sorulan soruları çözmektir.
13. Paragraf sorularını çözerken soruyu dudaklarınızla değil gözlerinizle okuyunuz. Gözle soruyu okumak, hızınızı artırır. Unutmayınız ki gözün okuma hızı, düşünme ve anlama hızına çok yakındır.
14. Paragraf metnini anlamadığınız zaman yavaşlayınız. Hızınızı, okuduklarınızı anlama düzeyine göre ayarlayınız.
15. Paragraf sorularını çözebilmede istenen noktada olabilmek için sözcüklerin anlamlarını, temel kavramları, bazı belli başlı ifadeleri iyi bilmeniz gerekmektedir. Sözcükte anlam konusunu iyi kavarsanız paragraf sorularında iyi bir güç elde edersiniz. Ayrıca ikinci önemli konu olan cümlede anlam konusunu da çok iyi kavramalısınız. Unutmayın ki paragraf cümle ve sözcüklerden oluşan bir bütündür. Bu bütünün önemli bileşenlerinden olan bu iki unsuru elbette çok iyi bilmek gerekir.
16. Paragraf soruları egzersiz gerektiren sorulardır. Planlı ve kurallara uygun şekilde soru çözerseniz istediğiniz başarıyı da yakalarsınız. Madalya alan sporcuları kendinize örnek alınız. 30 saniyelik bir koşuda altın madalya alan bir sporcunun aylarca planlı ve azimli bir şekilde kurallara uygun olarak sürekli ön çalışma yaptıklarını unutmayınız. Günlük ya da haftalık olarak zamanı ve soru sayısı belirlenmiş bir çalışma takvimi işinizi kolaylaştıracaktır.
17. Sınavlarda kullanılan paragraflarda düzenli biçimde kimi kavramlara yer verilir. Bu kavramların iyi bilinmesi gerekir. Bu kitabın sonundaki sözlük bölümünde verilen temel kavramlar, son otuz yılda sınavlardaki paragraf sorularında kullanılan kavramların derlemesidir. Bunları bilmeniz metinleri anlamanızı kolaylaştırır.

Paragrafta Konu ve Başlık

Paragrafın konusundan önce tema kavramı bilinmelidir.

Tema, evrensel bir kavramdır. Bir metnin kurgusunun ağırlık merkezidir. Soyut ve geneldir. "Sevgi, aşk, korku, ölüm, ayrılık, yalnızlık" gibi kavramlar temadır. Her paragrafın bir teması vardır.

Konu ise üzerinde söz söylenen şeydir. Bir temanın zaman, yer ve kişiye göre sınırlandırılmasıdır. Tema soyut ve genelken (genişken) konu somut ve özeldir (dardır). Biraz önce verilen temalar şu şekilde konuya dönüştürülür: Gençlerin anne sevgisi, sonbaharda yaşadığım aşk, yaşlıların ölüm korkusu, Milas yangınında ağaç ölümü, Çanakkale Savaşı'nda onbeşlilerin memleketlerinden ayrılması, şairin Avrupa'daki yalnızlığı...

Başlık, bir paragrafın ana düşüncesini ve konusunu içeren özetidir.

- Paragraf binaysa başlık da binanın maketidir.
- Cümle biçiminde olmaz.
- En az kelime ile konuyu ve iletiyi içermek zorundadır.
- Okurun ilgisini çekmelidir.
- Sınavlarda başlıkla ilgili az soru gelse de paragrafta tam hâkim olabilmek, başlığı çok iyi bilmeyi gerektirir.

Konunun özellikleri:

- Her paragrafın sadece bir konusu vardır.
- Yeni bir konuya geçilecekse yeni bir paragrafta da geçilir.
- Yazar, konu aracılığıyla ana düşüncesini ortaya koyar.
- Konu aracılığıyla paragrafın ana düşüncesi bulunur.
- Parçaya sorulacak "Bu parçada neyin üzerinde durulmuştur?" sorusu konuyu verir.
- Konunun paragrafta belli bir yeri yoktur. Paragraf tündengelim paragrafıysa konu ilk cümlede verilir. Bazı paragraflarda konu, bütüne yayılmıştır.
- Konu, bir paragrafta cümle biçiminde olmaz, yargı biçiminde değildir.

Konuyla ilgili bazı soru kökleri:

- Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin üzerinde durulmaktadır?
- Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?
- Yazar, bu parçada neyden yakınmaktadır?
- Bu parçanın konusu aşağıdakilerin hangisidir?
- Bu parçada eleştirilen durum aşağıdakilerin hangisidir?

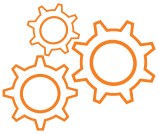
Örnek

Ben hiçbir zaman ödüllere karşı olmadım. Ödüller bir yazarın adını duyurabilmesi açısından elbette önemli. Özellikle İzmir’de yaşarken adını edebiyat dünyasına ancak birtakım yarışmalar sayesinde duyurabilen biri için... Adımı yarışmalarla duyurdum ama kuşkusuz bu ödül bana ayrı bir sorumluluk yükledi. “Sait Faik Öykü Ödülü alan birine bu yakışmaz.” diyerek yazdıklarım üzerinde öz denetim kurduğum zamanlar oldu, bu da bir yazar için sınırlayıcı olabiliyor.

Parçanın teması: Ödüllendirme

Parçanın konusu: Ödüllerin yazarlara yüklediği sorumluluklar

Parçanın başlığı: Edebiyatta Ödülün Sorumluluğu

Çıkmış Soru

“**Kalbim** Unut Bu Şiiri” diye yazarken bile “**Kalbim** Unutma Bu Şiiri” diyen bir ses duyulur sözcüklerin arasından. Neşet Ertaş’ın “**Kalpten kalbe** bir yol vardır, görünmez.” dediği gibi... **Ahmet Telli, kalbiyle** yazar, **kalbe** yazar ve yazdıkları **kalbe** ulaşır. **Gönül adamı** dedikleri türden bir genişlik değildir bu. Tüm yaşadıklarına ve **acılara** rağmen **hüzünle** gülümseyen bir şiirin, düşünceyi ihmal etmeden genişlemesi, soluk almasıdır, sözünü ettiğim. Bu, olsa olsa **Telli’nin kalp coğrafyasının büyüklüğü** ve enginliğinden kaynaklanır.

Bu parçada Ahmet Telli’yle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisine değinilmiştir?

- A) Duygu dünyasına
- B) Sözcük evrenine
- C) Yenilikçi tavrına
- D) Şiirinin kurgusuna
- E) Sanatsal tutumuna

Nasıl Çözülmez?

Paragrafın türüne dikkat edilmeden soruya yaklaşılmaz. Bu soru, konu ve temayla ilgili olduğu için konunun ayrıntılarına göre soruya yaklaşılar. Parçada anlatılmak istenen aranmaz.

Çözüm Sırası Sende

Arabanın icadı, tekerlekle hayvan gücünün birleştirilmesi fikrinden doğmuştur. İnsanlar hayvanları evcilleştirdikten sonra yüklerini önce hayvanın sırtına, sonra da hayvanların iki yanından arkaya doğru uzatılan iki sırtığın üstüne koyarak taşırlardı. Zamanla bu iki sırtığın altına dingil ve tekerlek konarak araba icat edildi. Arkeolojik araştırmalar ilk arabaların MÖ 3500 yıllarında Mezopotamya’da kullanıldığını ortaya koyar. Arabanın savaş aracı olarak kullanılması ise MÖ 2500 yıllarına rastlar. Sonunda teknik gelişme sağlandığından hem konforda hem de hızda bugünün vazgeçilmezi otomobiller ortaya çıkar.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın konusudur?

- A) Tekerleğin yaşama katkıları
- B) İnsanların teknolojik serüveni
- C) Arabanın tarihî süreçteki gelişimi
- D) Geçmişle gelecek arasındaki ilişki
- E) Hız ve konfor aracı olan otomobil

(Cevap: C)

Nasıl Çözülür?

Parçanın teması duygudur. Bu tema Ahmet Telli adlı şairle ilişkilendirilerek sınırlandırmıştır. Dolayısıyla parçanın konusu da sözü edilen şairin iç yaşamına yönelik kimi özelliklerdir. Parçada yeşil renkle belirtilenler tema, mavi renkle belirtilenler de konuyu bize verir. Sorunun cevabı A’dır. Bu parçaya bir başlık verirse “Ahmet Telli’nin Duygu Dünyası” diyebiliriz.

1. Benim metinlerimde ev başta olmak üzere mekân duygusu çok önem taşır, yazdığım karakterlerin nerede ve hangi şartlarda yaşadığını daha en baştan bilmem gerekir çünkü çevre, insanın karakterini biçimleme gücüne sahiptir. Özellikle büyük ölçekli yerleşimler, metropoller olumlu ya da olumsuz açıdan büyüleyicidir. Bu tür şehirlerden nefret ederiz veya onlara taparız. Kent; olanaklarını sunuyorsa sevgi, sunmuyorsa nefret doğuyor insanda. Aslında ikisi de yanlış çünkü kent denen yerleşim yeri sunidir. Doğal şekilde oluşmamıştır ve insanın doğasına aykırı binlerce ayrıntıya sahiptir. Oysa köyler ve kasabalar zamanla oluşan ve doğal biçimde büyüyen yerler. Buralar insanın doğasıyla da sağlıklı bir ilişkiye sahip. Edebiyat - mekân bu açılardan değer taşır.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kent yaşamının zorlukları
- B) Metropollerin çekiciliği
- C) Edebî metinlerde mekânın önemi
- D) Yaşanılan yerin karakter üzerindeki etkisi
- E) Küçük yerleşim birimlerinin olumlu yönleri

2. Evvela tatlı bir hüznle konuşumuz olur; sonra bolluk, bereket, hasat ayıdır. Ayva sarı, nar kırmızı, armut sulu, üzüm kehribardır. Kavunlar ve incirler iyice ballanmıştır. İpliğe dizilen alıçlar sarı kızıl rengiyle kolları, göğüsleri sarmalamaktadır. Lâkin bu dağ yemişi, alev alev rengiyle o güzel zamanın bitmekte olduğunun da habercisidir. Bir de hikâyeler, kitaplar getirir, bir senenin serencamını. Bir yıldır biriken maceraların, öykülerin anlatılma vaktidir. Havalara azıcık soğumuş, yazdan yabandan, dağdan bayırdan, bağdan bostandan, tatilden, denizden kumdan evine dönen ve köşeciğine çekilen insanlar için biriktirilmiş hikâyelerin okunma vakti gelmiştir.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sonbahar mevsimi
- B) Doğanın güzel yönleri
- C) Yaşamdan duyulan sevinç
- D) Meyvelerin özellikleri
- E) İnsan doğa ilişkisi

3. Konuşmalarda belki de en önemli noktalardan biri, görünüştür. Görünüşünüzün nasıl olması gerektiğiyle ilgili kaygılarınız varsa önce şu iki soruya odaklanın: “Görünüşüm iletmek istediğim mesajı uygun mu?” ve “Kıyafetimde, dinleyicilerin mesajıma odaklanma konusunda dikkatlerini dağıtacak herhangi bir şey var mı?” Örneğin büyük bir vakıf kurmaya çalışan bir iş insanıysanız, pahalı ve klasik bir takım elbiseyle (tercihen lacivert) paraya ihtiyacı olmayan ve başarılı bir kişi izlenimi bırakabilirsiniz. Ancak kendi markasının sıra dışı yaratıcılığını aktarmayı deneyen bir sanatçıysanız, o zaman mavi bir takım elbise, sizin için en korkunç tercih olur. Giydiğiniz şey, sözleriniz kadar kim olduğunuzla ilgili de mesaj verir.

Bu parçadaki anahtar kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marka
- B) Konuşma
- C) Görünüş
- D) Samimiyet
- E) Tarz

4. Her terk ediş bir çaresizliktir ancak bir anlamda da fırsatı değerlendirme isteğidir. Kadınların; binlerce yıllık şartlanmanın, tarım toplumuna geçtikten sonra evde kalmalarının, mülkiyetin erkek elinde toplanmasının sonucunda erkeklere göre daha zayıf konumda olduğunu göz önünde tutarsak terk etme kararını erkeklere göre daha zor verdiği bir gerçek. Mücadele edecek kararlılığı ve ekonomik gücü olan her kadının umudunu yitirdiğinde terk edebileceğine inanırım. Kadınlar açısından terk etme eyleminin bir başka boyutu daha var tabii ki: Çocuk. Kadın, çocuk sahibiyse onu düzene mahkûm eden zincirler ikileşir.

Bu parçada üzerinde durulan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kadınların çektiği acılar
- B) Terk etmenin zararlı yönleri
- C) Kadınların terk etmedeki zorlukları
- D) Erkek egemen toplumun zararları
- E) Çocuğun, kadınların yaşamındaki yeri

5. Öykülerde okurken soluduğunuz atmosferin duygusu, anlatının sesi vardır elinizde. Bir tanıdığınızın dost sesidir o. Hani kendisini görmeden, sesinden de tanırırsınız ya dostlarınızı, öyküleri de öyle duyarsınız. Karakterler, olaylar, mekânlar, duygular, düşünceler değişse de o yazarın hangi öyküsünü okursanız okuyun tanıdık bir dostla kucaklaşmış gibi olursunuz. Dostun her defasında anlatacak başka bir şeyi vardır, hatta bazen kayda değer bir olay bile yoktur ama o öyle bir anlatır ki her seferinde yanına oturur, keyifle ve merakla kulak verirsiniz. Anlatmak ne güzelse öyle dinlersiniz. İşte edebiyat böyle bir dünyadır.

Bu parçada üzerinde durulan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hikâye türünün temel özellikleri
- B) Edebiyatla insan arasındaki ilişki
- C) Okurların edebiyata tutkuları
- D) Bir dostun yaşama olumlu etkisi
- E) İkili ilişkilerde kitapların önemi

6. İsim olarak yeni, en yenilerden kendini kanıtlamış yazarların yönelimlerinde kurguda, söylemde bir biçimde eskiyle hesaplaşmanın izleri okunuyor. İçinde yaşadığımız zamanı, sistemi bir bütün olarak düşünen hikâyeler anlatılıyor genellikle. Durumların üstünü örten örtüyü kaldırıp altında yatan hakikatin gösterilmesine odaklı bir anlayıştan doğan dil yapısı çıkıyor karşımıza. Bir anda her şeyi söyleme kaygısı. Öyle ki eleştirmenin yerine geçiyor kimi zaman anlatıcılar. Açıklayan anlatıcılar, hikâyesindeki gizli bilgiyi dahi söylemekten kaçınmıyor. Hikâyelerin merkezinde dokusu değişen kentler, kişilerin mekânda ve zamandaki göçebelilik hâlleri var genellikle.

Bu parçada, yazarın değindiği konular arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Geçmişle hesaplaşma
- B) Yazarların her şeyi açıklama çabaları
- C) Sürekli geçmiş konu edinme
- D) Var olanın tamamını söyleme tasası
- E) Zamana ve mekâna uymayan kişiler

7. Benim aldığım en iyi ders, sadece yapmak oldu. Ne olursa olsun ne kadar zor ve ürkütücü görünürse görünsün, antik Yunan filozofu Platon'un dediği gibi "Her işin en önemli kısmı başlangıçtır." Çinliler de "Binlerce kilometrelik bir yolculuk, tek bir adımla başlar." der. İleriye bakarak sonunu düşünürseniz ve aradaki potansiyel tehlikelerle dolu onca kilometreye bakarsanız, o ilk adımı asla atamayabilirsiniz. Hayatta elde etmek istediğiniz her neyse çaba göstermezseniz hedefinize ulaşamazsınız. O ilk adımı atın. Karşınıza pek çok zorluk çıkacaktır. Pek çok engelle karşılaşabilirsiniz ama sonunda başaracaksınız.

Bu parçada üzerinde durulan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başarıyı elde etmede güven
- B) Mücadele etmenin kutsallığı
- C) Düşünürlerin önemli sözleri
- D) Zorluğu yenmede teşebbüsün önemi
- E) İnsanların zorluklardan korkuları

8. Akdeniz uygarlığı, anıları canlı tutan bir coğrafyadır. Antik Yunan uygarlığının doğduğu Ege de düşünceyi yaşatan ve kuşaktan kuşağa aktaran bir bölgedir. Kısacası Akdenizlilik gibi Egellilik diye de bir şey var. Fakat birçok uzman Akdeniz uygarlığını Ege ve Akdeniz ile sınırlandırmaz, İspanya'dan Hindistan'a dek uzatır. Akdeniz uygarlığı ortak bir dil yaratmakla kalmadı, aynı zamanda günümüzde bile kullandığımız argümanlar içeren bir kültür üretilip bunu kayıt altına aldı. Belgeleme sırasında mitler ile gerçeklerin birbirine karıştığı ve çoğunlukla kasıtlı biçimde karıştırıldığı bu uygarlığın bugün hayranlıkla izlediğimiz zenginliği de o karışımdan doğdu.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz medeniyetinin üstünlüğü
- B) Ege medeniyetinin doğuşu
- C) Akdeniz medeniyetinin geleceği
- D) Akdeniz medeniyetinin sorunları
- E) Akdeniz medeniyetinin kimi özellikleri

1. Türkler, kendilerini yeryüzünde hak ve adaleti korumakla görevlendirilmiş olarak görüyordu. Asya Hun İmparatorluğu Hükümdarı Mete Han, o nedenle Çin imparatoruna gönderdiği mektupta, kendisinin Tanrı tarafından tahta çıkarıldığını ifade ediyor, askerî başarılarının buna dayandığını öne sürüyordu. Savaşlarda Gök Tanrı'nın kendilerini koruduklarına inanan Türkler, bu uğurda ölmeleri hâlinde Tanrı'nın kendilerini cennetine koyacaklarına inanıyorlardı. Türk hükümdarları bu inanca dayalı olarak kendilerini yeryüzünün temsilcileri olarak görüp Tanrı adına hüküm verdiklerini ileri sürdükleri için buyrukları Tanrı buyruğu gibiydi. Bu buyruklara uymayanları Tanrı'nın cezalandıracağı belirtiliyordu.

Bu parçada üzerinde durulan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türklerde inanç ve yönetim arasındaki ilişki
- B) Hükümdarların adalet dağıtma amacı
- C) Devlet yöneticilerinin inanma süreçleri
- D) Tek tanrılı dinlerin doğuşu
- E) Türklerin inanç sistemleri

2. Günümüz şartlarında siyaset ve edebiyat kelimelerini bir arada anmak zor olsa da tarih boyunca edebiyatın siyasetle haşır neşirliği var olagelmıştır. Şair yahut yazar, nihayetinde içinde yaşadığı toplumun bir parçası olarak karşımıza çıkan sosyal bir varlıktır. Eserini yazma sürecinde çoğu zaman toplumsal yapıdan uzaklaşmaya çalışsa da her edebiyatçı, toplum içerisinde varlığını sürdürmek zorundadır ve bu zorunluluk zaman zaman edebiyatla siyasetin aynı karede buluşmasına yol açar. Bu buluşma, çoğu zaman hamilik/mesenlik kavramı etrafında şekillenir ki -istisnaları olmakla birlikte- çağlar boyunca gerek Doğu'da gerek Batı'da edebiyatçıların ya edebiyatın propaganda gücünden faydalanarak siyasal iktidarı çeşitli şekillerde destekledikleri yahut da tam tersi istikamette siyasal iktidarı eleştirip muhalefet yaptıkları görülmüştür.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin üzerinde durulmuştur?

- A) Edebiyat - siyaset ilişkisi
- B) Sanatçı - toplum ilişkisi
- C) Sanat - gerçek ilişkisi
- D) Sanat - çıkar ilişkisi
- E) Edebiyat - kültür ilişkisi

3. Michel Butor, *Roman Üstüne Denemeler* adlı kitabında anlatanın laboratuvarı olan romanın bilimsel alan olduğunu ve gerçeğin bize nasıl görüldüğünü inceleyeceğimiz en yetkin yer olduğunu söyler. Hele de edebiyat ve felsefe bilimleri yan yana sıralandığında varoluşçu romancıların bu türlerin başarılı temsilcileri olduğu söylenebilir. Jean Paul Satre'in, Simone de Beauvoir'in, Albert Camus'nün hem filozof hem de romancı yanlarını unutmamak gerekir. Sadece adlarını burada saydığımız isimlerin haricinde varoluşçuluğun asıl temsilciliğini yapmış Gabriel Marcel'den Dostoyevski'ye kadar aktif ve gerçek egzistansiyalistler, biraz daha önceye gidecek olursak Soren Aabye Kierkegaard'dan Martin Heidegger'e hatta Jaspers'e ve Marly Panty'ye kadar hemen hemen tüm filozoflar da tezlerini, hipotezlerini, ilkelerini ve savlarını hem kuramsal felsefi metinlerle hem de onları edebî metinler içinde eriterek vermeyi gerekli görmüşlerdir.

Bu parçada üzerinde durulan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Edebiyat ile felsefe arasındaki ilişki
- B) Edebiyatın felsefeye kattığı güç
- C) Edebî metinlerin felsefecilere etkisi
- D) Felsefenin edebiyata kattığı güç
- E) Felsefi metinlerin edebiyatçılara etkisi

4. Şehir kavramıyla aramızdaki derin ilişkinin temelinde, insan olarak türümüzü devam ettirme güdümüz ve yeryüzünden silinme korkumuz yatıyor. Bu yüzden de bir şehri yıkıp yok etme girişimi, toplu hâlde insan türüne yönelmiş bir tehdit etkisi yaratıyor. Üstelik bu tehdidin birebir savaşılar değil de kundakçılıkla ortaya çıkması, Hiroşima'ya atılmış atom bombası gibi travmatik bir gedik açıyor insan ruhunda. Bir şehri ve o şehirle beraber insan türünün devamlılığına ilişkin çabamızı ve umudumuzu da gözü dönük bir şekilde yok edenin ya da yakıp küle çevirenin yine kendi türümüzden çıkmasıysa travmayı iyice atlatılmaz hâle sokuyor.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şehir yaşamı
- B) İnsan doğasının gücü
- C) Şehirleri yakarak yok etme
- D) Yaşamı sürdürme içgüdü
- E) İnsan türünü devam ettirme isteği

5. Her boks maçının yüzde doksan dokuzunda maç öncesi ne yaşanmış olursa olsun, maç sonunda boksörler birbirlerine sarılır. Bu, boksörler arasında gizli bir antlaşma gibidir. Olay bir unvan maçıysa unvanı alan ya da devam ettiren, rakibinin elini havaya kaldırarak naif bir şekilde onu şampiyon kılar, ince mesaj verir. Çünkü boksun en önemli öğretileridir: Rakip bir kum torbası değildir. En önemli rakip insanın kendisidir. Aynada karşılaştığın şey rakibindir, gölge boksunun antrenmanlarda oldukça önemli oluşu bundandır. Zira umudunu kaybetmeye yakın ve hayal kırıklıklarıyla dolu bir insan boksa başlar başlamaz şiddeti yüceltmeyi değil, minimize etmeyi kendiliğinden öğrenir. Nitekim ringde şartlar eşittir, nefes, zekâ, dayanıklılık, teknik, taktik; bunlar Amerikan filmlerine senaryo değil, olası bir şampiyonluk için ruh ve beden birleştiği yerde haftalarca, saatlerce çalışmanın getirdiği Durkheimcı anlamıyla bir ahlak okuludur.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Boksun tarihsel süreci
B) Boksun bireysel yaşama katkısı
C) Boksla felsefe arasındaki ilişki
D) Rekabetin boksa zararları
E) Boksun centilmenliği
6. Tarih denen şeyi, resmî söylemle gerçek arasındaki çekişme ve bu çatışmadan sonra ortaya dökülenler belirliyor. Tarih, gelmiş geçmiş ve bugün var olan devletlerin tam anlamıyla kara kutusudur. Arşivlerin, olayların üstünden uzun zaman geçtikten sonra açılması elbette hepimize bazı bilgiler sunuyor ve fikirler veriyor ama yetmez: Tüm gerçeklerin firesiz araştırılması ve yazılması lazım. Bundan bahsetmişken Voltaire'in "Tarih ancak özgür bir ülkede iyi yazılabilir." sözünü de anımsamak gerek. Anadolu topraklarında hem özgürlük hem de tarih hayli netameli iki konu, tabii resmî tarihle gerçek arasındaki uçurumlar da. Çok kültürlü yapı, Anadolu'da pragmatik hamlelerle gitgide çok kültürçülüğe evrildi. Özcü yaklaşımlarla milliyetçiliğin pompalanmaya başlandığı dönemlerde, az önce bahsi geçen resmî tarih söylemi ağırlık kazanırken var olan, itinayla sümen altına itilmişti. Bugünlerde o gizlenenlerin izini sürenler, üstü örtülen gerçeklerle bizi yüzleştirip özcülüğün, Anadolu'nun dört bir yanında yarattığı hasarı da gün yüzüne çıkarıyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya başlık olarak verilebilir?

- A) Resmî Tarih ve Gerçeklik
B) Tarih Yazımının Zorlukları
C) Tarihin Devletlerdeki Önemi
D) Yanlış Yaklaşımların Tarihe Zararları
E) Toplumsal Oluşumlarda Tarihin Rolü

7. *La Gran Sultana*, Cervantes'in Türkçeye *Yüce Sultan* adıyla çevrilmiş, komedi ve ironiyi içerisinde barındıran tiyatro oyunudur. Oyun hem İstanbul'da geçmesi hem de Cervantes'in edebî dehasının bir ürünü olması hasebiyle oldukça önemliyken eserin geç sayılabilecek bir tarihte (1995) Türkçeye çevrilmiş olması üzüntü verici. Bu üzüntüyü gideren gelişme ise oyunun Devlet Tiyatrolarında seyirci ile buluşmuş olmasıdır. Peki, Cervantes neden Osmanlı sarayını konu alan bir oyun yazmıştır? Kendisinin Osmanlı ile ilgili bir oyun yazması tesadüfi değildir. Cervantes, Papa'nın Osmanlıya karşı Haçlı Seferi çağrısında bulunmasıyla İspanyol birliklerine gidip asker olarak yazılır. İnebahtı Deniz Savaşı'nda kolunu kaybeder. Savaşta yaralandıktan sonra İtalya'ya döner ve nekahet döneminden sonra birkaç deniz seferine daha katılır. Ne var ki kolu olmadığı için rütbesi bir türlü yükseltilmez ve Cervantes askerlikten çekilir. Böylece İtalya'dan İspanya'ya doğru harekete geçer ve içinde bulunduğu gemi, Türk denizcileri tarafından ele geçirilir. Cervantes artık esir düşmüştür ve sonuç itibarıyla beş yıllık tutsak hayatını Osmanlıya bağlı Cezayir'de geçirir. Osmanlı topraklarında geçirdiği bu beş yıl boyunca bir yanıla tutsak hayatının zorluklarına karşı mücadele vermiştir. Öte yandan da bu beş yıllık deneyim yazdığı eserler için kıymetli bir malzeme olmuştur.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batılı yazarların Osmanlı kültürüne ilgi duymaları
B) Cervantes'in edebiyat dünyasındaki büyük yeri
C) *Yüce Sultan* adlı eserin ülkemizde gördüğü yoğun ilgi
D) Osmanlının gücü karşısında etkilenen sanatçıların edebiyat yaşamları
E) Cervantes'in *Yüce Sultan* eserinde Osmanlıyı konu edinmesinin gerekçeleri

8. Aslında değişimler sosyolojik bir olgudur; burada kültür değişimleri, anlayışlar, yaşama biçimleri, algılar söz konusu. Erguvan ise bunun büyük bir ayrıntısıdır. Diyelim ki eğreti, anlamsız yapılaşmaların örneği bir siteye Erguvan adı vermekle ferahlığı, yaşama sevincini veya bütünlüğü sağlayamazsınız. Erguvan, dalından budağından çiçek fışkıran özgür bir ağaçtır ve bizim kültürümüzün bir parçasıdır. Ancak topraklarımızın zaman içerisinde çoraklaşması, birçok türün yok olması, korunamayışı acıklı bir tabloyu ortaya koyar. Bir apartmanın veya sitenin sadece adı olarak okur geçersiniz. *Bu Ağaç Başka Ağaç* yazısında belirttiğim gibi ben erguvanı dalına kurulu salıncakta sallandığım günlerden biliyorum. Ancak sonraki kuşaklardan kaç kişi biliyor?

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya en uygun başlık olabilir?

- A) Erguvan Ağacını Bilmek
B) Doğanın Giderek Yok Edilmesi
C) Genç Nesiller ve Doğa Sevgisi
D) Değişimlerin Erguvan Ağacına Etkileri
E) Genç Kuşakların Doğaya Karşı Sorumlulukları

1. Sömürgecilik tarihi; güçlü olanın, güçsüz olan üzerindeki hâkimiyetini meşrulaştıran bir söylemden ibarettir. Modern dünyada ve öncesinde güç sahibi insanlar, toplumda daha imtiyazlı olmuş ve demokratik toplumun Avrupa kıtasında kendini göstermesinden sonra iktidarın belirleyici öznesi durumuna gelmiştir. Özellikle Rönesans Dönemi Avrupa'sı sosyal ve siyasi gücün imtiyazlı sınıfın elinde iktidarı nasıl şekillendirebileceğini bize göstermiştir. İktidar ise hiç şüphesiz kaynağını ve gücünü kendini meşrulaştıran söylemden alır. Her bir söylem, bir bilgi üretiminin sonucudur. Bacon, Hobbes, Montesquieu ve son dönem aydınlarından Foucault'nun sıklıkla vurguladığı gibi bilgi, iktidarı belirleyen en önemli güçtür. Avrupa'da erken modern dönemden itibaren kendini gösteren imtiyazlı sınıf aslında bilgiyi üreten ve söylemleri ile sömürgeciliğin temelini atan güç olmuştur. Bu imtiyazlı sınıf kapitali, yani modern dünyanın yeni kutsalı olan "sermaye" ve "parayı" yöneten ve bilgiyi de sermayelerini güvence altına almak için kullanan Avrupalılardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya başlık olabilir?

- A) Bilgili Olmanın Önemi
- B) Güç ve Bilgi İlişkisi
- C) Avrupa'nın Sömürge Hayali
- D) Sömürgeciliğin Yayılma Alanları
- E) Düşünürlerin Ezenlere Karşı Mücadeleleri

2. İnsan, ne olduğunu, kim olduğunu ararken insanın başvuracağı en yakın eylemlerden birisi de sanırım yazıya tutunmaktır. Yani okumak ve yazmak. Okumak ve yazmak düşünmeyi de öğretiyor. Ben de hem okurken hem de yazmaya başlarken kendime yakın olduğumun farkına vardım sanırım. Bazı soruların cevabı kendini anlamaktan, kendini anlamaksa insana dair ne varsa onları anlamaktan geçiyor. Okumakla insanın kat kat örttüğü yaralarını görebilmek mümkün. Ama okumakla bu yaraları sadece görebiliyorsunuz. Yazı, o ince ucuyla yaraları değiştiriyor. Yazının ince ucuyla dokunduğunuz, önce kendi yaralarınız oluyor. Bu sayede bize benzeyenlerin yaralarını da fark ediyoruz. Okumanın yanına yazmayı eklemem sanırım bununla alakalı. Yazıya içten bir yaklaşım gösterildiğinde yazı, yazarını da terbiye ediyor. Yani aslında yazdıklarımıza öncelikle kendimizin ihtiyacı var diyebiliriz.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nitelikli okur olmanın yolları
- B) Yazma ile okuma arasındaki çelişki
- C) Okuma ve yazmanın oluşum süreçleri
- D) Gerçek yazarların okuma eylemleri
- E) Okuma yazmanın yararları ve amacı

3. Yetişkin bir adam, başka bir yetişkin adama vurduğunda araya giriyoruz. Ama yetişkin biri çocuğa vurduğunda sessiz kalıyoruz. Halbuki kırılğan olan, kalıcı yaralar almaya açık olan, yetişkin değil, çocuk. Bir adam başka bir adama vurduğunda, dayak yiyen kişi öylece dursa, kendisini korumaya yeltenmese ve bile isteye dayak yemeyi beklese bunu yadırgarız, değil mi? Ama çocuğun avucunu açıp öğretmenin cetveline uzatmasını, sonra diğer avucunu açmasını yadırgamıyoruz. Çocukken benzeri bir sahneye şahit olan ve bu sahnedeki tuhaflığı görmeyen her insan, mutsuz bir çocukluk geçirmiştir. Çünkü bunu görmek ve olağan kabul etmek istismardır. Bunların normal olduğu bir dünyada doğup büyümek, size kimse bunların yanlış olduğunu göstermediği, söylemediği sürece istismardır. Burada cetvel yerine kötü bakma, azarlama, eleştirme gibi şeyleri de koyabiliriz.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öz güven eksikliği
- B) Eğitim sistemindeki istismar
- C) Yanlış davranışlar
- D) Çocukların şiddetle tanışmaları
- E) Çocuk hakları

3D yayınları

4. Günümüzde çeviri üzerine yazmaya ve konuşmaya niyetlenen, öncelikle bir dizi belaya bulaşma riskini göze almış demektir. Çeşitli dillerden yapılan çevirilerin çapını hayal edebilmek için sadece edebiyat odaklı belli başlı yayınevlerine bakmak bile yeterli olur. Her biri kendi başına düşünce okulu diyebileceğimiz ve varlıklarını büyük eserlerin çevirisine adanmış yayıncılar farkına varmadan çeviriye ve sorunlarına yeni açılımlar getirecek bir külliyat oluşturmuş durumda. Her şeyden önce bunun en temel sebebi, bir dilden başka bir dile aktarma, kaynak dildeki metni hedef dilde özgünlüğüyle var kılma sürecinde karşı karşıya kalınan sorunların büyüklüğüdür. Şunu belirtmek gerekir ki mezkûr riskler her dönem olageldi çünkü çeviri âdeta bir yeniden yazımdır, hele edebiyat çevirisi ise çevirenin beğenileri, bilgisi, dili, kelime tercihi, orijinal eserdeki kelimelerin kullanım alanına hâkimiyeti, üslubu mutlaka esere yansır.

Bu parçada üzerinde durulan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çeviri metinler
- B) Çevirinin tarihçesi
- C) Çevirinin zorlukları
- D) Yayınevlerinin çeviriye zararları
- E) Yazarların çeviriden uzak duruşları

5. Bir zamanlar gençlerin çok severek ve etkilenecek okuduğu Melih Cevdet Anday'ı bugünün gençleri ne denli tanıyor, merak etmişim. Birkaç yıl önce yeğenime Anday'ın kitaplarından hediye etmek istediğimde, girdiğim kitapçılarda ne bir romanını ne de deneme kitaplarını bulmuştum. Oysa yüzyıllar öncesinin değil, on yıl öncesinin en önemli yazarlarından biriydi. Neyse ki son yıllarda bazı yayınevleri dilimizin büyük ustalarının kitaplarını yeniden yayımlamaya başladılar. Melih Cevdet Anday'ın da tüm eserleri kitapçı raflarında çok şükür ki artık bulunuyor.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Melih Cevdet Anday'ın gelecekteki önemi
- B) Melih Cevdet Anday'ın geçmişteki önemi
- C) Melih Cevdet Anday'ın eserlerinin zor bulunması
- D) Melih Cevdet Anday'ın eserlerinin basılması
- E) Melih Cevdet Anday'ın gençlere etkisi

6. İster yazmak iste, isterse asıl işin olan okurluğu kutsa; ne yaparsan yap, iyi bir okuma listesi her zaman elinin altında bulunmalı. Ben okuma listelerini başlangıç ileri, üst düzey ve özel diye ayırıyorum. Her zaman da zihnimdeki bir okuma listesiyle kitaplara yaklaşıyorum. Liste yaparak okumak, kişiye okuma zevki kazandıracaktır ki bu da onu popüler eser saldırısından koruyarak bir hamal okur olmaktan sakınacaktır. Böylece her metni iyi niyetlerle okuyarak zaman ve algı kaybetmemiş oluruz. Şanslıydım. Çünkü okurluğa dair hiçbir fikrim yokken Kadıköy sahaflarında bu soruya yanıt aradığım zamanlarda kader karşıma çok iyi okuma kitapları listesini ardı ardına çıkarttı. Önce Cengiz Atmatov'un *Toprak Ana*'sını aldım, ardından Sait Faik'in *Havuzbaşı* kitabıyla tanıştım. Sonra Montaigne'nin *Denemeler*'ini aldım daha sonra da Yaşar Kemal'in *Yer Demir Gök Bakır*'ini okudum.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya en uygun başlık olur?

- A) Öne Çıkan Değerli Kitaplar
- B) Okuma Listelerinin Yararları
- C) Okumanın Yaşama Katkıları
- D) Sağlıklı Okumanın Yararları
- E) Tercih Edilecek Önemli Kitaplar

7. Edebiyat seçkileri, okuru geniş bir arama zahmetinden kurtardığı ve belli bir beğeni düzeyindeki ürünleri içerdiği için sevilen, aranan, okunan kitaplardır. Her devirde meraklıları, alıcıları vardır; önemleri ve işlevleri nispetinde el altında bulundurulurlar. Bazıları başucu kitabı olur. Bu nevi kitapların yayımlandıktan sonraki dönemlerde de itibar görmesi için ehliyetli kişilerin elinden çıkmış, titizlikle hazırlanmış ve emek mahsulü olması gerekir. Hazırlayıcının yani ürünleri seçenin, gerektiğinde açıklayanın, o alana vâkıf olması ve bir edebî zevke sahip bulunması beklenir. Başka edebiyatların eserlerinden yapılacak seçmeleri hazırlayanın yetkinliği daha da önemlidir. Seçilen ürünlerin evvelinde ait oldukları edebiyatı veya ilgili türün oradaki macerasını muhtasaran tanıtan bir inceleme, yazarları kısaca tanıtan yazılar da beklenir böyle kitaplarda. Çünkü iyi bir seçki, aynı zamanda güvenilir, itibarlı bir kaynak ve bir başvuru kitabı olmalıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın başlığı olur?

- A) Edebiyat ve Antoloji İlişkisi
- B) Seçkilerin Edebiyata Katkıları
- C) Edebiyat Antolojilerinin Önemli Özellikleri
- D) Güldestelerin İyi Okuru Belirleme Özellikleri
- E) Edebiyat Seçkilerinin Bireysel Gelişime Katkıları

8. Bugünün dünyasını oluşturan sermayenin ve söylemin gücünü anlamak için sömürgeciliğin başlangıç dönemi olan 16. yüzyıla ve bu dönemde kendini henüz göstermeye başlayan sömürgecilik söylemlerine bakmak gerekir. Sömürgecilik tarihi 16. yüzyılda yazılmaya başlanmıştır. Bu tarihin en önemli bölümlerinden bir tanesi yeni dünyanın ve yeni pazarların keşfidir. Keşifler sömürgeciliği, sömürgecilik de Avrupalı devletlerin kendilerinden teknoloji ve sermaye açısından çok daha zayıf olan Amerika, Afrika ve Asya coğrafyasında kurduğu hâkimiyeti hazırlamıştır. Sömürgecilik sürecini oluşturan ilk tecrübelerden en önemlisi İngiltere-Akdeniz-Amerika üçgeni etrafında meydana gelmiştir.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sömürgeciliğin tarihi
- B) Sömürgeciliğin zararları
- C) Kıtalar arası çıkar çatışmaları
- D) Egemen sınıfın var olma gerekçesi
- E) Ezen ezilen ilişkisinde insanın çektiği acılar

1. Gözlerimizle bağlantısı olan beynin çok önemli bir parçasıdır pineal bez. Gece gündüz gibi ritmik ışık değişimlerini vücuttaki her organa iletmek ve akşam 21.00'den sonra salgılanmaya başlayan melatonin hormonunu üretmek gibi görevleri vardır. Ancak pineal bezin tüm bunlar dışında başka özellikleri de var. Yapılan kontrollü deneylerde pineal bezin aktive edilmesinin bazı halüsinasyonlara yol açtığı ortaya konulmuş. Bu halüsinasyonların birbirine benzemesi, olayı daha da ilginç hâle getiriyor. Bu nedenle pineal bezin üçüncü gözümüz olduğuna dair görüşler var. Bu, paranormal olayları da açıklayabilir ancak şimdilik bunlar birer tezdendir.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pineal bezin işlevleri
- B) Beynin çalışma sistemi
- C) Halüsinasyonların çalışma şekilleri
- D) Beyin üzerine araştırmaların yetersizliği
- E) Pineal bezin göz ve beyne katkıları

2. 19. yüzyıl boyunca sayısız Osmanlı talebesi Paris'e gönderiliyor. Bunca insanın arasında Paris'te saygın bir konum elde edenlerin sayısı ise oldukça yüksektir. Halil Şerif, Şinasi, Ahmet Rıza gibi isimler daha oradayken yaptıklarıyla Fransız basınında haber olabiliyorlar ama Paris'in hiç görmediği, yok farz ettiği birçok isim de var. Aslında Osmanlı aydınlarının Paris sevdasının platonik bir aşk olduğunu da söylemek gerekli. Şu anda bir kafedeki masada duran Yahya Kemal plaketine başka Paris'te Osmanlılardan kalan birçok izi bulursunuz. Hoca Tahsin Efendi ve Hoca Kadri Efendi de pek üzerinde durulmayan iki karakter. Medrese kökenli Tahsin Efendi Paris'teki Osmanlı Mektebi'nin hocalarından. Nükteli şiirler yazan ve fen bilimlerine düşkün bir bohem. Hoca Kadri ise Yahya Kemal'in tanıklığına göre yıkanmadığı için pek kötü kokan, bütün günü Paris kafelerinde tek bir kahve içerek geçiren ve partisiz parlamento kuramını geliştiren bir fikir adamı.

Bu parçada üzerinde durulan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batılı kültürünün Türk kültürü üzerindeki etkisi
- B) Osmanlı aydınlarının Batılı yaşam tarzına verdikleri değer
- C) Türk aydınlarının kültürel gelişime verdikleri önem
- D) Osmanlı Dönemi'nden itibaren Paris'e olan ilgi
- E) Paris'e yerleşen Osmanlı aydınlarının sayıca azlığı

3. Sonra kitapları Mısır'ın papirüslerine yazmaya başladık. Papirüsleri ezip uzun rulolar yapıyor ve yazma işi bitince dürüp kaldırıyorduk. Kütüphanelerde raflara veya kovalara sokuveriyorduk. Kil tabletin hiç şansı kalmamıştı. Papirüsten veya tabaklanmış koyun veya sığır derisi parşömenlerden rulolar yaptık. Bunlara bazen sürekli, rulonun bir ucundan bir ucuna yazdık. Bazen sayfa sayfa yazıp yan yana yapıştırdık ve yine rulo yaptık. Tarihî filmlerde ferman okuyucunun rulonun bir ucunu yukarıda, diğerini aşağıda tutup okuduğu sahneleri hatırlarım. Düşey okunanları kadar yatay okunanları da vardı. Bazıları öylece rulodan ibaretti. Bazılarının iki ucunda ahşap tutamaklar olurdu. Fakat kıvrılıp durdukları için, eh rulonun görevi kıvrılıp durmaktır zaten, çoğaltılırken iki kişi lazımmış. Biri okuyacak, diğeri yazacak.

Bu parçaya başlık olarak aşağıdakilerden hangisi verilebilir?

- A) Yazma Kitapların Önemi
- B) Papirüsten Ruloların Kimi Özellikleri
- C) Rulo Yazmaların Okunmasındaki Sıkıntılar
- D) Rulo Yazmaların Saklanması ve Güçlükler
- E) Tabletten Papirüse Geçişte Yaşanan Güzellikler

4. Doksanlı yılların sonları olmalı. Bir iş hanındaki büromda kedi besliyordum. Bir tane ile kalmıyor malumunuz, artıyorlar. Yedi tane olmuşlardı. Herhangi bir sorunları yoktu. Sesleri bile çıkmıyordu. Ama dirlik düzen gereği bir gün yönetici çaldı kapıyı. Odaya geçtik oturuyoruz. Bir tuhaflik oldu. Önce anne geldi oturdu kucağıma, sonra yavrular derken yedisi de sardı çevremi. Yöneticimiz de bu ara lafa girecek ama havadan sudan konuşmaya devam ediyor. Nihayet konuya girdiğinde "Kedilerden rahatsızsınız. Ev değil iş hanı burası. Hoş olmuyor." diye aldı sazı eline. Sonra bir an durakladı ve fark ettiği şeyi söyledi: "Yahu bunlar anlıyor mu? Hepsisi gözünü dikmiş bana bakıyor. Seni koruyorlarmış gibi. Kötü bir şey desem saldırırlarmış gibi." Dirlik düzen amacındaki yönetici korkmuştu kedilerimin gözlerini dikip ona bakmasından. En son ne zaman bir hayvanın gözlerinin içine bakmıştı kim bilir? Sahi siz en son ne zaman baktınız?

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya başlık olarak verilebilir?

- A) Kent Hayatı
- B) Hayvan Hakları
- C) Komşuluk İlişkileri
- D) Kedilerin Özellikleri
- E) Hayvan Sevgisi

5. 18. yüzyılda Fransız filozof Diderot, bir yemek davetinde iyi bildiği bir konu hakkında bir tartışmaya girer. O akşam belki dikkati yerinde olmadığından veya yorgun olduğundan, utangaç veya aptal görünme endişesi içindedir. Tartışmanın bir noktasında söylediklerine karşı çıkıldığında Diderot aradığı sözcükleri bulup akıllıca bir yanıt veremez. Kısa bir süre sonra da moral bozukluğuyla daveti terk eder. Diderot dışarıya çıkıp merdivenden inerken o küçük düşürücü anı zihninde canlandırmayı sürdürür. Merdivenlerin en sonuna gelmişken verebileceği mükemmel yanıt aklına birden gelir. Akıllıca yanıt vermek için arkasını dönüp merdivenlerden çıkarak davete yeniden katılmalı mıdır? Ancak o an geçmiştir, dönse bile vereceği yanıtın muhtemel etkisi ortadan kalkmıştır. Diderot 1773 yılında bu deneyim üzerine düşünerek “Benim gibi duyarlı insanlar, tartışma aleyhlerine döndüğünde kafaları karışır ve ancak merdivenin son basamağına geldiklerinde berrak düşünmeye başlarlar.” diye yazar. Diderot böylece “merdiven akıllı” terimini bulmuştur. Yani olması gerektiği anda değil, sonradan gelen akıl veya geç gelmiş bir fikir. Hepimizin bir iş başvurusunda, sunumda veya önem verdiğimiz biriyle sohbette söylemek istediklerimizi tam aktaramadığımız, başarısız hissettiğimiz anlar olmuştur. Fikirler sonra aklımıza gelir, hayal kırıklığı ve hüznün hissederiz. Ancak “o an” geçtikten sonra yapacak pek de bir şey yoktur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaya başlık olabilir?

- A) Tartışmada Başarı B) Güzel Düşünebilme
C) Diderot’un Yaratıcılığı D) Merdiven Aklı
E) Düşünmenin Zorluğu

6. Eski İstanbul’un ne kadar bol ve ünlüydü meyveleri, sebzeleri... Hemen her evin arka bahçesinde bir meyve ağacı olurdu demek hiç de yanlış sayılmazdı. Ama bütün meyveleri ne zaman tanıdı acaba koca İstanbul? Portakalı 16. yüzyılda gördü. Ispanak İran’dan geldi bize. Fasulye Mısır’dan, patates ise Amerika’dan... Turp İtalya’dan ve vazgeçilmezimiz patlıcan ise Hindistan’dan... Domates ve patlıcanla ilk tanışan İstanbulluların bazıları, bunları “Zehirli olabilir.” endişesiyle sadece “süs bitkisi” olarak kullanmıştı!

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meyvelerin kökeni
B) İstanbul’da seracılık
C) İstanbul’a getirilen meyveler ve sebzeler
D) Meyveciliğin Türkiye’de gelişimi
E) İstanbul’un meyveye verdiği önem

7. Bir kayın ağacı en erken 80 yaşında olgunluğa erişir ve her 5 senede bir en az 30 bin kayın meyvesi üretir. 400 yaşına kadar yaşadığı varsayımıyla toplamda 1.8 milyon kayın meyvesi üretmesine rağmen bunlardan yalnızca bir tanesi yetişkin bir ağaç olabilecektir. Bir kez lotuyu kazanıp yaşamayı başaran küçük ağaçlar, hızlı bir tempoda büyümeye o denli isteklidirler ki her mevsim rahatlıkla 45 cm uzayabilirler. Ancak anneleri, bu hızlı büyümeye izin vermez çünkü onların dayanıklı birer ağaç olabilmeleri için acele etmemeleri gerektiğini bilir. Anneler, büyümeyi yavaşlatmak için yavrularını devasa taçlarıyla gölgeler ve tüm yetişkin ağaçların taçları birleşerek orman zeminini üstünde kalın bir örtü oluşturur. Bu örtü, güneş ışığının yalnızca yüzde üçünün zemine, yani yavruların yapraklarına ulaşmasına izin verir. Yüzde üç, bir yavru ağacın serpilmesi için oldukça yetersiz bir ışıktır. Anne ağaçlar, diğer yandan kök sistemleri aracılığıyla bağlantıda olduğu yavrularına, şeker ve diğer besinleri verir. Yazar Peter Wohlleben “Ağaç bebeklerinin emzirildiği bile söylenebilir.” diyerek tarif ediyor bu muhteşem süreci.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğadaki büyük denge
B) Kayın ağaçlarının ekonomik özelliği
C) Biyolojik döngüdeki muhteşemlik
D) Bitkilerin uyum içerisindeki yaşamları
E) Kayın ağacının oluşma ve büyüme süreci

8. Müşteri memnuniyeti odaklı bir satış temsilcisi olmak ve yapılan iş ile ilgili kişisel tatmin yaşamak için öncelikle çalışanın kendine güvenmesi, karşı tarafa birey olduğu için değer vermesi, yaptığı işi sevmesi ve ayrıca önemsemesi gerekir. Satış, bir disiplin hâlinde, belirli adımların art arda uygulanması ile gerçekleşir. Sürdürülebilir başarılı bir satış organizasyonu için bu adımları biliyor olmak son derece önemlidir. Her adımın kendi içinde, uygulanması gereken püf noktaları mevcuttur. Gelecekte başarı tahtına oturmak isteyen satış temsilcileri, satış adımlarını kusursuz bir şekilde uygulamalıdır ve işletmesini zirveye çıkaracak satış yöneticileri ise bu adımları personeline sevgi dolu ve empatik bir yaklaşım ile uygulamalıdır.

Bu parçaya aşağıdaki başlıklardan hangisi verilebilir?

- A) Müşteri Memnuniyeti
B) Çalışan ve Patron İlişkisi
C) Başarılı Satışın Gelecekteki Rolü
D) İyi Satış Temsilcisi Olmanın Yolları
E) Satış Temsilcilerinin Kimi Eksiklikleri